

Dávid Ferencz ünnepélyt megnyitó ima.¹

Egyedül imádandó Isten! Mindenható és mindenütt jelenlevő Lélek! Mi Atyánk! kit fenn ragyogó magasság, itt alatt mélység leborulva tisztel, szent tisztelettel, lelkünk hálaérzelmeivel hajlunk meg mi is előtted, hogy áldjunk és magasztaljunk tégedet megszámlálhatatlan jótéteményeidért, melyekkel teljes a menny és föld. Mély hálaóra indit minket irántad ez alkalommal különösen gondviselésed, a melyben mindenekre kiterjedő szereteted mellett abban is részesítet az emberiséget, hogy időről-időre nagyobb világosságot, több fényt árasztasz szellemvilágába s ezzel fokokként mind tisztább ismeretedre juttatod.

Tudjuk, oh Uram! hogy némi sejtelve mindig volt az emberiségnek rólad, a mióta a körülte folyó dolgokról és tüneményekről értelmi erejével, habár csak halvány fogalmakat is szerezni kezdett magának. De mennyi homály, babona és vakhit tapadt e fogalmakhoz, amíg tetszett neked egy nép kebelében, a mely már tisztultabb felfogással birt rólad; egy férfiuban, a názárethi Úr Jézusban meggyújtani azt a szövétnekét, a melylyel ő a világnak világossága lehetett s lett is mindazoknak, a kikhez e szellemi fény kisebb-nagyobb sugarakban eljuthatott.

Oh, mert valamint a te égi napod, világosságnak szent Atyja! egyszerre nem világosíthatja meg a földnek minden részét s gyakran fellegek is tornyosulnak elébe: szintúgy a hit világában, az Úr Jézusban támadt szellemi nap fénye is, még ma is, az emberiségnek csak egy kis részéhez jutott el s itt is már kezdetben a félreértésnek vagy szándékos félremagyarazásnak számtalan felhője homályosította el azt, annyira, hogy már-már azon sötétségbe jutottak vissza az emberek, a melyből a názárethi kivezetni igyekezett őket. De te, Uram sohasem hagytad magadat tanubizonyosság nélkül és hogy az igazság megcsufoltassék. Időről időre támasztasz reformá-

¹ Mondatott szül. 400-ik évfordulóján 1910. aug. 20-án Kolozsvárt.

torokat, a kik az Ur Jézus és az ő apostolai által hirdetett evangéliumi igazságokra mind tisztább fényt derítsenek s őrt álljanak a hit és lelkiismeret szabadsága mellett, mely legdrágább kincse az embernek.

Szerető szent Atyánk, Istenünk! egy ily reformátornak emléket megünnepelni gyűltünk mi egybe ezuttal, születésének 400-ik évfordulója alkalmából s lelkünknek szent örömeivel áldunk téged érette, a ki a hit és lelkiismeret szabadságának egyik nagyemlékü szószólója, a hitujításnak egyik kiváló munkása volt hazánkban és a kinek egyházunk megalapítását is köszönhetjük. Mert tőle tanultuk meg mi téged csak egy személyben imádni, miként ezt az Ur Jézus is tevő. E tanáért őt elitelték ugyan s egyházunk is sok üldöztetésnek volt kitétetve, de a te kegyedelméből Uram, az üldöztetések között is nemcsak megtartattunk, hanem ma, miként ez ünnepély is tanusítja, egyházunk iránt más egyházak is azzal a tisztelettel viseltetnek, a mivel kölcsönösen tartozunk egymásnak, s vallásunk hazánk határain kívül is mind több elismeréssel és rokonszenvvel találkozik; sőt hitsorsosaink is vannak a legmiveltebb népek között, a kik meglepő szép számban jöttek el a messzi távoból is, hogy ez emlékünnepélyben velünk részt vegyenek s annak jelentőségét részvétükkel emeljék.

Midőn mindezekért ismételten a legmélyebb hálával áldozunk neked, mennyei szent Atyánk, egy örök Istenünk, egyszersmind gyermeki bizalommal kérünk, terjeszd ki atyai gondviselésedet továbbra is kicsiny egyházunk felett s ne hagyj megszegyenülni reményünkben, a melylyel annak jövőjén csüngünk. E végett tégy minket is az igazság keresésében és hirdetésében oly fáradhatatlanokká és bátrakká, mint volt az Ur Jézus példáját követve az is, a kinek születésére ez emlékünnepélyt szenteljük. Mert ki merne azzal dicsekedni, tartozzék bármely egyházhoz, hogy ő már az igazság teljes ismeretében van, avagy nem inkább azt kell-e mondanunk az apostollal: *„Nemhogya ezélt már elértem volna, hanem igyekszem azt elérni“*. Pedig ezt csak megközelítenünk sem lehet, ha vizsgálódásainkban bár a legbölcsebbek által századokkal ezelőtt megállapított hitformák akadályoznak is meg, ha szemet hunyunk és bedugjuk füleinket újabb meg újabb kijelentéseid előtt. Mert te ugyan magadban, Uram, változhatatlan vagy, de az emberek előtt szüntelen fogsz változni, azoknak miveltsége, felfogása, tisztább vagy homályosabb látása, nem egyszer önző érdekeik szerint. Ezért

a hitre nézve mindig lesznek különbségek ezután is, de annak az országnak, a melyet az Ur Jézus akart megalapítani a földön és így a keresztény vallásnak is, nem a hitformák szolgálnak alapjául, hanem a szeretet. Ezt tette ő annak központjául is, midőn a törvény és próféták összes írásait eme két parancsolatba foglalta egybe: *Szeressed a te Uradat, Istenedet teljes szivedből és minden erődből és szeressed felebarátodat, mint magadat.* Tanítványainak is ismertető jeléül a szeretetet tette, ezt mondván: „*Arról ismernek meg az emberek, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretitek*”. Vajha azért a hit világában terjedő világosság növekedésével a szeretet melege is növekednék keblünkben. Vajha a szeretet vezetne mindnyájunkat az igazság keresésében és hirdetésében szintúgy, mint másnemű kötelességeink teljesítésében, a melyek családi és társadalmi, polgári és nemzeti életünkben reánk várnak. Mert csak úgy megy teljesebbé, a miért mindennap imádkozunk, hogy jöjjön el a te országod. Erre segíts minket szeretetnek kimeríthetetlen kutfeje, mi édes Istenünk! a te szent lelkednek ereje által ez emlékünnepegy által is. Szent fiad, az Ur Jézus nevében, hallgass meg könyörgésünkben.

Mi Atyánk stb.

FERENCZ JÓZSEF.

Dávid Ferencz ünnepélyt megnyitó beszéd.¹

Méltóságos és Főtisztelendő Zsinati Főtanács!

Ünnepelni gyűltünk ide! Megünnepelni a nagy Dávid Ferencz-
nek 400-ados születését. Eljöttünk, hogy emlékét felújítva, nemes
alakja megjelenjék előttünk; mert kell, hogy szívünk, értelmünk
felfogja a kötelességteljesítés ezen vértanuját, kit hitünk áldozatául
szemelt ki a gondviselés.

Gondoljuk el, mi volt szomorú története . . .

Állítá és lelkében meggyőződésé vált, hogy senkit hitében
bántani nem szabad, mert a gondolat szárnyait megkötni nem ada-
tott emberi hatalomnak. „A hit Isten ajándéka!” — mondá és a
hitét elvenni nem engedé.

S jövének a poroslók és börtönbe veték a hivatalos hatalom-
mal szembeszállni merészkedőt: mert állítá, a mit hitt, hogy Krisztus
nem Isten, mert Isten csak egy van, ki egyedül örökdik felettünk,
fönn a mennyekben. Ez volt egyetlen bűne, amiért örökké tartó
rabságra ítéltetett.

A fejedelem, környezete és mindenki, ki a fejedelmi kegy
kisugárzásából várja boldogulását, háttal fordít neki, azelőtti barátja,
Blandrata is otthagya, nem marad más hű hozzá, követni elveit,
tanításait — és mert lélekben egyek vele — lemondani készek
minden anyagi haszouról, társadalmi kitüntetésről, előmenetelről —
csak ti maradtok még hű hozzá — ti kicsiny sereg, szeretett uni-
tárius hitrokonaim, testvéreim.

Az elismerést eljárásokért szivetekben hordjátok. Ez elég
jutalom nektek.

Dávid Ferencz megérdemli, hogy emlékének áldozunk, jelle-
ménck és szellemének nagysága miatt.

Három dolog van, a mi az emberek nevét fentarthatja. Ha

¹ Mondatott szül. 400-ik évfordulóján 1910. aug. 20-án Kolozsvárt.